

VID

**Studieplan for videreutdanning i SEPREP Tverrfaglig
Utdanningsprogram i behandling, rehabilitering og
oppfølging av mennesker med alvorlige psykiske lidelser
og ruslidelser**

60 studiepoeng

**Programme Description for Continuing Education in
SEPREP Interdisciplinary Educational Programme in
treatment, rehabilitation and care of people with severe
mental disorders and dual disorders**

60 ECTS

VID Oslo

Godkjent 10. oktober 2018 av Utdanningsutvalget

Approved 10 October 2018 by The Education Committee

Innholdsfortegnelse

Innhold

1. Presentasjon av studiet	3
2. Målgruppe og opptakskrav	5
3. Læringsutbytte.....	5
4. Arbeids- og undervisningsformer.....	6
5. Internasjonalisering	8
6. Vurderingsformer.....	8
7. Studiets oppbygging	9
8. Emnebeskrivelser.....	10
Menneskesyn, kunnskapsformer og relasjonsforståelse.....	10
Livssyn, verdier og relasjoner i profesjonell praksis	13
Forståelse av psykose og ROP-problematikk	15
Modeller og metoder i behandling og oppfølging	18
Tjenestenettverk og samarbeid	21

1. Presentasjon av studiet

Bakgrunn og faglig profil

Stiftelsen SEPREP (Senter for psykoterapi og psykososial rehabilitering ved psykoser) ble etablert i 1990. SEPREP ble grunnlagt av engasjerte fagfolk som ønsket å stimulere til gode behandlingsmiljøer og behandlingsmetoder overfor mennesker med alvorlige psykiske lidelser og deres nærmeste. SEPREP Tverrfaglig Utdanningsprogram (TU) fikk nasjonalt oppdrag og ble landsdekkende fra 1998, knyttet til Opptreppingsplanen for psykisk helse 1999-2008. SEPREP TU videreføres nå som et studietilbud ved Fakultet for helsefag.

Utdanningen har som mål å styrke kompetansen blant ansatte som i sitt daglige arbeid har behandlings- eller oppfølgingsansvar overfor personer med alvorlige psykiske lidelser og eventuelt ruslidelser. Videre skal utdanningen fremme det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet, og bidra til å sikre reell brukermedvirkning i utforming av tjenestene.

St.Meld.25 (1996 - 97) Åpenhet og helhet utgjorde grunnlaget for Opptreppingsplanen, og stod for et radikalt skifte i synet på psykiske lidelser og tjenestetilbudene. Meldingen omhandlet i stor grad tjenestene til de mest sårbare og utsatte personene, og slo fast at her var det svikt i alle ledd. SEPREP TU fikk i oppdrag fra Helsetilsynet å etablere utdanningsprogram i alle deler av landet, som et direkte resultat av målet om å demokratisere og humanisere de psykiske helsetjenestene. Tjenestene skulle være helhetlige og tilgjengelige, preget av åpenhet og likeverd, med brukermedvirkning som et bærende prinsipp. Med nye krav til kvalitet og samarbeid, trengte både psykisk helsevern og kommunene et kunnskapsløft. Behovet for samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer og profesjoner har senere vært et pågående tema i offentlige utredninger.

Målene i Opptreppingsplanen er siden fulgt opp i nasjonale veiledere og retningslinjer, tydeligst i «Sammen om mestring» (Helsedirektoratet 2014). Psykisk helsearbeid har vokst fram som det nye kunnskapsfeltet, bygget på et bedrings- og mestringsperspektiv. Her handler det om hva hovedpersonene selv opplever er den beste hjelpen, og hva som skal til for å oppnå mening, mestring og tilhørighet. Gyldiggjøring av erfaringskunnskap er vesentlig i dette kunnskapsfeltet.

Nasjonale retningslinjer for utredning, behandling og oppfølging av personer med ROP-lidelse og psykoselidelse (Helsedirektoratet 2012 og 2013) har som utgangspunkt at behandling skal være personorientert og bygge på tillit og gode relasjoner, og at hjelpen skal gis på brukerens premisser. Å imøtekomme disse føringene innebærer at spesialisthelsetjenesten så vel som psykiske helsetjenester i kommunene må ta i bruk kunnskapstilfanget fra bedrings- og mestringsperspektivet (recovery). For spesialisthelsetjenestens del kan dette bety et visst motsetningsforhold til det tradisjonelle kunnskapssynet som er bygget på den medisinske modellen, hvor behandlingen besluttet utfra diagnoser og hvor fagfolkene vet best. Et viktig mål for SEPREP TU er at studentene blir kjent med hverandres oppgaver og arbeidsområder, på tvers av profesjoner, etater og forvaltningsnivåer. Organiseringen av utdanningen lokalt bidrar til å forsterke funksjonen som brobygger mellom sykehusnivået og primærhelsetjenesten.

SEPREP TU har sin verdiforankring i et menneskerettighetsperspektiv. Utdanningen har som mål å styrke kompetansen overfor særlig utsatte og sårbare grupper, og bidra til å sikre reell brukermedvirkning i utvikling av tjenestene. For å utvikle sammenhengende og helhetlige tjenester på brukernes premisser er det nødvendig å legitimere brukeres og pårørendes erfaringskunnskap som likeverdig med klinisk erfaring og forskning, i et samlet kunnskapsgrunnlag. Økt åpenhet om fagutøveres livserfaringer kan også bidra til mindre stigmatisering og «oss og dem»-tenkning. Virkelig profesjonelle tjenester er, slik vi ser det, preget av medmenneskelighet, varme og likeverdige relasjoner.

Det er også nødvendig å ha et kontinuerlig kritisk lys på den delen av menneskerettighetsaspektet som handler om levekår. Fattigdom og sosiale problemer kan både utløse og opprettholde

alvorlige psykiske helseproblemer og rus. Mange av de mest sårbare og utsatte menneskene vi samarbeider med trenger et løft i sine levekår.

Studiets fag- og kjerneområder

Utdanningsprogrammet forankres lokalt og arrangeres i samarbeid med DPS og kommuner/bydeler. Et kull består av 30-40 deltakere som arbeider i samme opptaksområde, og deltakerne fordeler seg jevnt mellom kommuner og sykehusnivå. Det etableres en lokal styringsgruppe som består av tjenesteledere, brukerrepresentanter, leder for programansvarlig institusjon, rådgiver hos fylkesmannen, en veilederrepresentant, to studenter og fagansvarlig i SEPREP TU.

Ressurspersoner fra eventuelle regionale kompetansesentra eller universitets- og høyskolemiljøer inviteres til å delta. Organiseringen er ment å styrke samarbeidseffekten på tvers av profesjoner og forvaltningsnivåer. Videre gir den mulighet for å skreddersy programmet ut fra lokale demografiske forhold og behov, innenfor rammen av studieplanen.

Studiet bygger på en bio-psyko-sosiokulturell forståelse, hvor hvert enkelt menneske må forstås og bli møtt utfra sin sammenheng. Følgelig kan også psykose forstås og forklares utfra ulike perspektiver. Sentralt står imidlertid det fenomenologiske perspektivet, det vil si personens egen opplevelse, eller innenfraperspektivet. Det finnes ikke enkle svar på alvorlige og sammensatte helseproblemer, og personen selv og hennes nærmeste er de som oftest vet best hva som er god hjelp. Vi tror på at alle kan komme seg og oppleve økt mening og mestring i eget liv.

Relasjonens betydning utgjør en rød tråd under hele studiet. Vi formes som mennesker i samspillet med våre nære omsorgspersoner, og tidlige relasjonserfaringer vil påvirke evnen vår til å gå inn i forpliktende og gode relasjoner som voksne. Mange med store psykiske helseproblemer trenger nye erfaringer på hvordan relasjoner kan skapes og opprettholdes, for å få tillit til seg selv og sine medmennesker. Utdanningen vektlegger betydningen av gode relasjoner som en forutsetning for at kunnskapsbasert behandling og oppfølging skal ha en helende effekt. Relasjon kommer før metode.

Som fagutøvere forvalter vi makt overfor mennesker i en sårbar situasjon. Vi legger vekt på at studentene oppøver kritisk refleksjon, særlig når det gjelder verdier og antakelser som styrer egen praksis. Læringen baserer seg på å anvende kunnskap og erfaring gjennom veiledet praksis. Utdanningen bygger opp under studentenes evne til å ha et kontinuerlig, kritisk blikk på egen praksis i psykisk helsefeltet.

Arbeids- og yrkesmuligheter etter endt utdanning

SEPREP TU kvalifiserer for å arbeide innenfor psykisk helsefeltet, i sosial- og velferdstjenester og andre relevante behandlings- og oppfølgingstjenester. Utdanningen gir kompetanse på høyere nivå innenfor fagfeltet alvorlige psykiske lidelser og ruslidelser.

Utdanningen kvalifiserer til stillinger som psykisk helsearbeider og til videre kvalifisering som klinisk spesialist, avhengig av eget fagforbund.

Bruk av begreper i studieplanen

Begrepene pasient og bruker benyttes i noen grad. Disse er i hovedsak knyttet til henholdsvis behandling i spesialisthelsetjenesten og oppfølging i kommunal regi. Der hvor det er naturlig, benyttes begrepet hovedperson. Dette er presist, samtidig som det er uavhengig av kontekst og oppfattes som lite stigmatiserende.

2. Målgruppe og opptakskrav

Målgruppen for utdanningen er ansatte innenfor kommunehelsetjeneste, spesialisthelsetjeneste og andre som har behandlings- og oppfølgingsoppgaver overfor mennesker med alvorlige psykiske lidelser og eventuelt rusproblematikk. Studiet retter seg mot deltakere som er naturlige samarbeidspartnere fra kommune og spesialisthelsetjeneste i samme geografiske område. Det kreves yrkesaktivitet i minst 50 % stilling, eller som kan dokumentere annen praksis innen brukermedvirkning som for eksempel FoU-aktiviteter innenfor arbeidsområdet gjennom hele studiet. Opptak til studiet reguleres av Lov av 1. april 2005 om universiteter og høyskoler § 3-6, og Forskrift av 12. desember 2016 nr. 1595 om opptak, studier, eksamen og grader ved VID vitenskapelige høyskole.

Opptak til studiet skjer på grunnlag av Bachelorgrad (180 studiepoeng) eller annen grad eller utdanning på tilsvarende nivå av minimum tre års varighet innen helse- og sosialfag eller pedagogiske fag. Søkere med en annen relevant høyskole- eller universitetsutdanning kan etter særskilt vurdering tas opp.

Søkere som ikke fyller de fastsatte kravene kan etter fastsatte kriterier søke opptak på grunnlag av realkompetanse.

Det er en forutsetning at søkere har gode norskkunnskaper både muntlig og skriftlig. Søkere med utenlandsk utdanning må dokumentere at de oppfyller krav til norsk- og engelskkunnskaper i tråd med Forskrift 6. januar 2017 om opptak i høgre utdanning § 2-2.

Følgende legges til grunn for opptak:

- Sikre en tverrfaglig og tverretattlig sammensetning av kullet, hvor minst 1/3 av studentene arbeider på ett av de to forvaltningsnivåene som er representert
- Tilstrebe å inkludere søkere med brukererfaring og/eller pårørendeerfaring

Studieleder kan fravike rangeringsreglene i utfyllende bestemmelser (utfyllende bestemmelser for opptak ved VID vitenskapelige høyskole 6. desember 2017) i den grad det er nødvendig for å oppfylle disse kriteriene.

3. Læringsutbytte

Læringsutbyttebeskrivelsene er lagt på 2. syklus (masternivå i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning). En kandidat med fullført SEPREP TU har følgende totale læringsutbytte definert i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående forståelse av situasjonen til mennesker med alvorlige psykiske lidelser/ ruslidelser og kunnskaper om hvordan den psykiske helsen påvirkes av biologiske, psykologiske og sosiokulturelle faktorer
- har inngående kunnskap om tidlige tegn og faser i utviklingen av alvorlig psykiske lidelser og ruslidelser, og faktorer som motvirker en negativ utvikling og fremmer mening og mestring
- har oppdatert kunnskap om relevante tilnærminger og behandlingstiltak

- har inngående kunnskap om relasjoner, brukermedvirkning og lokalmiljøets betydning i bedringsprosesser
- har inngående kunnskap om tvang som erfaring og fenomen, og betydningen av rett og redusert bruk av tvang
- har inngående kunnskap om tjenestenettverk og henvisningsveier lokalt

Ferdigheter

Kandidaten

- kan analysere dynamikk og samspill i private og profesjonelle nettverk, og inngå i en konstruktiv og reflektert relasjon til brukeren og privat/profesjonelt nettverk
- kan arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning, og planlegger og iverksetter behandlings- og oppfølgingstiltak i samarbeid med brukeren og privat/profesjonelt nettverk
- kan vise åpenhet, reflektere over egne reaksjoner og bruke seg selv på en konstruktiv måte i møte med brukeren, familie/nettverk og andre samarbeidspartnere
- kan analysere relevante yrkesetiske og forskningsetiske problemstillinger og bidra til løsninger i møte med praktiske utfordringer
- er i stand til å gyldiggjøre og kontekstualisere erfaringskunnskap fra bruker, pårørende og fagutøver

Generell kompetanse og informasjonskompetanse

Kandidaten

- kan anvende sin samlede kompetanse slik at det bidrar til videreutvikling og nytenking når det gjelder kvalitet og brukermedvirkning i tjenestetilbudet
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter slik at det bidrar til å fremme kvalitet og utvikle nye samarbeidsformer i flerfaglig og tverretattlig samhandling
- kan bidra til kunnskaps- og praksisutvikling og innovative prosesser på eget arbeidssted
- har inngående innsikt i betydningen av, og fremmer en praksis som styrker den enkeltes livskvalitet og bedringsprosess
- har en bevissthet rundt egne tanker, følelser og reaksjoner for å forstå og forholde seg hensiktsmessig og målrettet i allianseskapende arbeid
- kan utøve en praksis som bidrar til at menneskerettighetene blir ivaretatt
- kan vurdere og benytte ulike typer vitenskapelige kunnskapskilder og søke i databaser for å holde seg oppdatert innen fagområdet

4. Arbeids- og undervisningsformer

Styringsgruppa og lokal koordinator ved det enkelte arrangørsted er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av studiet i sitt distrikt i samarbeid med ansvarlig for utdanningsprogrammet i SEPREP TU ved Fakultet for helsefag.

Arbeidsformene i studiet legger til rette for at studentenes kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse integreres i profesjonell praksis. Ny læring skjer ved at studentene tar utgangspunkt i og reflekterer over egne praksiserfaringer, opp mot litteratur, undervisning og forskning. Det

stimuleres til reflekterende prosesser blant annet ved at relasjonelle erfaringer og samarbeids-erfaringer tematiseres. Systematisering og dokumentasjon av egen praksis inngår i studiet.

Det tilstrebes å løfte fram erfaringer og kunnskap fra ulike profesjonelle og faglige ståsteder, inkludert erfaringskompetanse. Gyldiggjøring av erfaringskompetanse skjer blant annet ved å inkludere fagutøvere med brukererfaring som studenter i utdanningen, og ved at personer med brukererfaring står for en del av undervisningen.

I løpet av utdanningen holdes fellesundervisning (samlinger) organisert ved lokal arrangør (sykehus eller kommune), vanligvis en dag i måneden. Videre er veiledning en integrert del av studiet og skjer ca. hver 14. dag.

Veiledningsgruppa utgjør også en litteraturgruppe, hvor en definert del av innsatsen er avsatt til selvstudier og oppgaveskriving. Det er en faglig og pedagogisk sammenheng mellom emnene i studieplanen, der en knytter sammen teori og praksis. Mulighetene for varierte metoder som arbeid i smågrupper, rollespill o.l. vil utformes lokalt.

E-læring blir anvendt som en del av undervisningsopplegget. SEPREP slutfører nå utviklingen av læringsprogrammet SE HELE MEG, i samarbeid med folkene bak NRK-serien Stemmen i hodet. Dette har vært et satsingsområde i 2018, og er finansiert av Extrastiftelsen gjennom Rådet for psykisk helse. E-læring vil fortsette å være et utviklingsområde framover.

Studentene får oppfølging i studietiden gjennom praksisveiledning og oppgaveveiledning, og tilbakemelding på teoriframlegg og arbeidskrav.

Fellesundervisning

Relevant fagstoff presenteres gjennom forelesninger. Det tilstrebes å bruke timelærere med inngående og omfattende praktiske og teoretiske kunnskaper i det aktuelle temaet, samt gode pedagogiske evner. Det legges opp til dialog og aktiv deltakelse av studentene. De fleste forelesninger foregår på norsk, men skandinaviske språk og engelsk forekommer også.

Systematisk gruppeveiledning

Studiet vektlegger i særlig grad gruppeveiledning som metode. Veiledningen er obligatorisk og gjennomføres fordelt over 80 timer gjennom to år, vanligvis 1 ½ klokke time hver annen uke. Veiledningsgruppene blir satt sammen på tvers av profesjoner og forvaltningsnivåer, og studentene er i samme gruppe gjennom de to årene utdanningen varer. Veilederne har solid faglig kompetanse, og godkjennes etter veiledningsfaglige kriterier. Videre mottar veilederne regelmessig metaveiledning, og deltar på årlige samlinger.

Veiledningen gjennomføres etter vedtatte retningslinjer og tar sikte på at den enkelte deltaker i gruppa reflekterer over egen virksomhet overfor pasient/bruker og deres familier, og de reaksjoner og følelser dette arbeidet vekker. I veiledningen relateres problemstillinger til forståelsesmåter fra teori og praksis, og deltakeren stimuleres til å integrere og bruke dette i egen praksis. Veiledning bidrar til avgjørende refleksjon over egen erfaring, praksis, kunnskap og profesjon. Ved systematisk oppmerksomhet på egen erfaring og eget forhold til kunnskap, øves studenten i å gyldiggjøre egen og andres erfaringskompetanse og kunnskap. Man utvikler også forståelse av hvordan vi som hjelpere kan stille slik kunnskap tilgjengelig for den det gjelder. Veiledning gir reflekterte praktikere som fremmer menneskers muligheter til aktiv medvirkning og bedring.

Veiledningsgruppa er også arena for framlegg av obligatoriske arbeidskrav.

Litteraturstudier

Det avsettes 80 timers arbeid til litteraturstudier. Dette arbeidet inngår i obligatoriske studiekraft i løpet av utdanningens to år. Litteraturgruppa består av de samme deltakere som i veiledningsgruppa, og organiseres av deltakerne selv uten veileder. En stor del av utdanningen dreier seg om selvstudier med lesing av teori, forberedelse av framlegg i veiledningsgruppa, og arbeid med skriftlige oppgaver. Det forventes at studentene selv tilegner seg kunnskap som ikke blir presentert i undervisningen, det gir rom for selvrefleksjon og fordykning.

Ferdighetstrening

Ferdighetstrening defineres som anvendelse av praksis forankret i veiledning. Studenten legger frem ulike problemstillinger fra praksis i gruppeveiledning. Dette er en kontinuerlig prosess gjennom studiet, og praksisarenaen er studentens ordinære arbeidssted. Det kan gjerne legges til rette for hospitering på tvers av studentenes arbeidssteder, noe som vil forsterke effekten av å bli kjent med de andres oppgaver og arbeidsområder.

Obligatoriske krav

Ulike obligatoriske krav settes som vilkår for å kunne framstille seg til eksamen. Det dreier seg om teoriframlegg og studieoppgaver i veiledningsgruppa. Videre er det krav om 80% tilstedeværelse på undervisning, veiledning og litteraturgruppe i hvert av de to studieårene.

5. Internasjonalisering

Studiet formidler et globalt og multikulturelt perspektiv på alvorlige psykiske helseproblemer. Dette avspeiles gjennom pensum og aktuelle undervisningstema. Kunnskaper om ulike kulturers syn på helse og sykdom, verdsett og levekår, vil øke forståelsen og muligheten for å etablere kontakt og tillit i ulike kontekster i vårt multikulturelle samfunn, hvor mennesker trenger hjelp og bistand. Sammenhengen mellom traume og alvorlige psykiske helseproblemer hos flyktningebefolkningen blir særlig tematisert.

Utenlandske forskere og gjesteforelesere som representerer ny og oppdatert kunnskap brukes i noen grad. Dette gjelder i særlig grad medlemmer av ISPS (International Society for Psychological and Social Approaches to Psychoses), som utgjør et oppdatert, internasjonalt nettverk og forskningsmiljø. SEPREP har sekretariatfunksjon for ISPS Norge og fast plass i styret.

6. Vurderingsformer

Eksamen

Eksamen avholdes i henhold til Forskrift av 12. desember 2016 om opptak, studier, eksamen og grader ved VID vitenskapelige høyskole. Vurderingsformene gjengis under beskrivelsen av det enkelte emnet. Det vektlegges at vurderingsformene bygger på studentenes arbeid i det enkelte emnet.

Vurderingsuttrykket i de ulike emnene er enten gradert karakter A-E for bestått, F for ikke bestått eller bestått/ikke bestått. Vurderingene fra alle emnene inngår i karakterutskriften.

Det benyttes ekstern og intern sensor ved gjennomgang av eksamensbesvarelser. Ved klage på sensur benyttes et nytt sensorpar.

Godkjenning

Arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent arbeidskrav kan studenten forbedre sitt arbeidskrav og levere på nytt inntil to ganger. Alle arbeidskrav må være godkjent for at studenten kan avlegge eksamen i det aktuelle emnet.

7. Studiets oppbygging

Studiet er utformet innenfor og i tråd med bestemmelsene i:

- Lov av 1. april 2005 om universiteter og høyskoler
- Forskrift 12. desember 2016 om opptak, studier, eksamen og grader ved VID vitenskapelige høyskole.

1. studieår				
Emnekode	Emnenavn	Studiepoeng	Semester	O/V*
SEPREPTU8010	Menneskesyn, kunnskapsformer og relasjonsforståelse	10	Vår eller høst	O
SEPREPTU8020	Livssyn, verdier og relasjoner i profesjonell praksis	5	Vår eller høst	O
SEPREPTU8030	Forståelse av psykose og ROP-problematikk	15	Høst eller vår	O
2. studieår				
Emnekode	Emnenavn	Studiepoeng	Semester	O/V*
SEPREPTU9010	Modeller og metoder i behandling og oppfølging	15	Vår eller høst	O
SEPREPTU9020	Tjenestenettverk og samarbeid	15	Høst eller vår	O
*O = obligatorisk emne, V = valgemne				

8. Emnebeskrivelser

Menneskesyn, kunnskapsformer og relasjonsforståelse

Views on humanity, forms of knowledge and relational understanding

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: SEPREPTU8010 Antall studiepoeng: 10 Tilbys som enkeltemne: Nei	Undervisningsspråk: Norsk Undervisningssted: Lokalt DPS Undervisningstermin: Høst/vår	Praksisstudier: Ja *se punktet Praksis under Arbeids- og undervisningsformer
Emnestatus: Obligatorisk emne Studienivå: Høyere grad Plassering i studieløpet Heltid: Ikke aktuelt Deltid: 1. studieår Forkunnskapskrav: Ingen	Obligatorisk undervisning: Ja	Studentarbeidsomfang Undervisningsomfang: 30 timer Omfang studentstyrt arbeid: 240 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 270 timer

Innhold

I dette emnet behandles grunnleggende begreper og fenomener knyttet til psykisk helse og synet på alvorlige psykiske helseproblemer, ut fra ulike perspektiver som historie, samfunn og kultur, helsepolitiske forhold, kunnskapssyn og menneskesyn. Det blir lagt vekt på et livsløpsperspektiv, med særlig oppmerksomhet på betydningen av tidlig oppdagelse og innsats. Studentene skal arbeide med temaer knyttet til virksomme relasjoner, tilfriskning, livskvalitet og brukervedvirkning, og relasjonelle erfaringer tematiseres.

Hovedtemaer

- Psykisk helse og sykdom i et historisk og sosialpolitisk perspektiv
- Hovedtradisjoner i vitenskaps- og kunnskapsteori
- Vitenskap, profesjonell kunnskap og erfaringskunnskap
- Menneskesyn, kunnskapssyn og konsekvenser for behandling
- Forholdet mellom pasient/bruker, pårørende og fagutøver, med vekt på relasjon og brukervedvirkning
- Integrering av psykologiske, biologiske og sosiokulturelle forklaringsmodeller
- Stigma og sosial utstøtning
- Riktig og redusert bruk av tvang
- Aktiv gyldiggjøring av den enkeltes erfaringskunnskap og egenopplevelse som utgangspunkt for allianse, samarbeid og felles forståelse
- Oppgaveskriving

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- har inngående kunnskap om ulike vitenskapsteoretiske og psykologiske, biologiske og sosiokulturelle forklaringsmodeller på psykisk helse og alvorlige psykiske helseproblemer
- har inngående kunnskap om risikofaktorer, og faktorer som fremmer mening og mestring
- har utdypet kunnskap om tidlige tegn og faser i utviklingen av alvorlige psykiske lidelser og ruslidelser
- har inngående kunnskap om betydningen av å støtte pasientens/brukerens egen prosess for tilfriskning og opplevelse av livskvalitet
- har inngående kunnskap om relasjonens betydning i familie, nærmiljø, skole og arbeid, for psykisk helse og livskvalitet og som bærende i alt behandlings- og oppfølgingsarbeid
- har kunnskap om faglige problemstillinger med utgangspunkt i brukermedvirkning og erfaringskunnskap.
- Har kunnskap om profesjonsansvar, makt, avmakt, tvang, autonomi og samtykkekompetanse

Ferdigheter

Kandidaten

- kan reflektere over egne reaksjoner, nyttiggjør seg tilbakemeldinger og bruker seg selv på en konstruktiv måte i møte med bruker og pårørende
- kan anvende faglig kunnskap for å analysere og løse problemstillinger i praksis
- kan analysere og klargjøre praktiske og etiske utfordringer i møte med bruker/pasient og pårørende
- kan formidle og gjøre tilgjengelig teoretisk og erfaringsbasert kunnskap skriftlig og muntlig

Generell kompetanse

Kandidaten

- har kunnskap og forståelse av hva som hemmer eller fremmer utvikling av alvorlige psykiske helseproblemer og rusproblemer, og hvilke konsekvenser de kan få i hverdagen
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å bidra til videreutvikling og nytenkning når det gjelder kvalitet og brukermedvirkning i tjenestetilbudet
- kan reflektere kritisk over egen studieinnsats og læringsprosess, og bidra til å gjøre vesentlige endringer der det er påkrevet

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesninger
- Undervisning og framlegg i veiledningsgruppe
- Tverrfaglig refleksjon og drøfting i litteraturgruppe
- Framlegg av problemstillinger fra praksis i veiledningsgruppe
- Essay som utdyping og kritisk undersøkelse av egen erfaring, forståelse og kunnskap
- Praksis er en integret del av studiet og foregår på studentens eget arbeidssted

Obligatoriske aktiviteter

- Nærværspått, 80 % frammøte på undervisning, veiledning og litteraturgruppe
- Litteraturframlegg
- Framlegg av praksiserfaring i veiledningsgruppa

Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen (individuell skriftlig oppgave)	Ett semester	Bestått/ikke bestått	100/100

Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Omfang: 2000 ord +/- 10 %.

Oppgaveteksten presenteres i begynnelsen av semesteret. Vurderingsformen er en individuell oppgave som studentene skal jobbe med i løpet av emnets varighet. Oppgaveteksten legger vekt på at studenten tar utgangspunkt i en viktig erfaring, hendelse eller situasjon som utgangspunkt for utdyping av sentrale fenomener og utfordringer i profesjonspraksis. Tydeliggjøring av sentrale fenomener danner utgangspunkt for dialog med etablert kunnskap og analyse/ drøfting opp mot litteratur knyttet til sentrale tema i emnet.

Livssyn, verdier og relasjoner i profesjonell praksis

Worldview, values and professional practice

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: SEPREPTU8020 Antall studiepoeng: 5 Tilbys som enkeltemne: Ja	Undervisningsspråk: Norsk Undervisningssted: Lokalt DPS Undervisningstermin: Høst/vår	Praksisstudier: Ja *Se punktet Praksis under arbeids- og undervisningsformer
Emnestatus: Obligatorisk emne Studienivå: Høyere grad Plassering i studieløpet Heltid: Ikke aktuelt Deltid: 1. studieår Forkunnskapskrav: Ingen	Obligatorisk undervisning: Ja	Studentarbeidsomfang Undervisningsomfang: 15 timer Omfang studentstyrt arbeid: 120 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 135 timer

Innhold

Emnet er VIDs profilemne for alle masterprogrammer. Emnet har særlig fokus på profesjonell praksis med vekt på en verdibevisst forståelse, inkludert en forståelse av hva VIDs diakonale verdier handler om.

Emnet har en særlig vekt på utfordringer knyttet til maktproblematikk og livssynsmessig og verdimessig pluralisme i profesjonell praksis. Emnet fokuserer på å opparbeide en forståelse av hva eget verdi- og livssynsmessig ståsted i møte med brukere med ulike verdier og livssyn betyr.

Hovedtemaer

- Verdier i profesjonell praksis
- Det livssynsåpne, multikulturelle samfunn
- Spenningen mellom kulturelt mangfold, sekularisering og individualisering som kontekst for profesjonell praksis
- Kritisk refleksjon over egne førforståelser og verdier
- Maktperspektiver i profesjonell praksis
- Diakonale og trosbaserte tradisjoner i profesjonell praksis

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- har kunnskap om kritiske diskurser rundt maktforhold og verdier i relasjon til profesjonell praksis
- har kunnskap om trosbaserte og diakonale aktørers tradisjoner og roller i samfunn, helse og velverd
- har utdypet kunnskap om betydningen av brukers livssyn og verdier for profesjonell praksis

Ferdigheter

Kandidaten

- kan analysere faglige problemstillinger i lys av samfunnets kulturelle og livssynsmessige mangfold
- kan tematisere og analysere livssyn og verdiers betydning for profesjonsutøvelsen
- kan identifisere og forholde seg kritisk til maktforhold i profesjonelle relasjoner

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan ta del i tverrfaglige verdidiskusjoner

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesning
- Undervisning og framlegg i veiledningsgruppe
- Tverrfaglig refleksjon og drøfting i litteraturgruppe
- Praksis er en integrert del av studiet og foregår på studentens eget arbeidssted

Obligatoriske aktiviteter

- Krav om nærvær i minst 80 % av undervisning, veiledning og litteraturgruppe
- Framlegg av praksiserfaring i veiledningsgruppa

Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen (individuellt essay)	Ett semester	Bestått/ikke bestått	100/100

Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Omfang: 2000 ord.

Oppgaveteksten presenteres i begynnelsen av emnet. Vurderingsformen er et essay som studentene skal jobbe med i løpet av emnets varighet og som skal leveres ca en uke etter siste undervisning. Oppgaveteksten legger vekt på kunnskap og analyse/drøfting av sentrale tema i emnet og deres relevans for studentens spesifikke fag/profesjonsfelt.

Forståelse av psykose og ROP-problematikk

Understanding Psychosis and Substance Abuse

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: SEPREPTU8030 Antall studiepoeng: 15 Tilbys som enkeltemne: Nei	Undervisningsspråk: Norsk Undervisningssted: Lokalt DPS Undervisningstermin: Høst/vår	Praksisstudier: Ja *Se punktet Praksis under Arbeids- og undervisningsformer
Emnestatus: Obligatorisk emne Studienivå: Høyere grad Plassering i studieløpet Heltid: Ikke aktuelt Deltid: 1. studieår	Obligatorisk undervisning: Ja	Studentarbeidsomfang Undervisningsomfang: 45 timer Omfang studentstyrt arbeid: 360 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 405 timer
Forkunnskapskrav: Bestått eksamen i emnet Menneskesyn, kunnskapsformer og relasjonsforståelse.		

Innhold

Dette emnet er konsentrert om psykoseforståelse, og forståelse av psykose/rusproblematikk, ut fra ulike teoretiske og empiriske perspektiver. Det fenomenologiske perspektivet vektlegges, og emnet inneholder e-læringsprogrammet Se hele meg med ulike tema knyttet til utvikling og opplevelse av psykose, for personen selv og hennes nærmeste. Familie- og nettverksperspektivet er integrert i temaene underveis. Psykisk helse hos immigranter og flykninger behandles, og relasjonelle erfaringer tematiseres under hele emnet. Temaene søkes belyst med vitenskapelig, faglig og erfaringsbasert kunnskap. Problemstillinger fra praksis behandles i veiledningsgruppe, og drøftes opp mot emnets teoretiske perspektiver.

Hovedtemaer

- Psykose som selvforstyrrelse, innenfraperspektivet
- SE HELE MEG (e-læringsprogram) (<https://www.sehelemeg.no/>)
- Faser i psykoseutvikling og i tilfriskning
- Tilknytning, traume og relasjonelle forhold knyttet til alvorlige psykiske helseproblemer
- Psykose i kombinasjon med alvorlig rusproblematikk
- Barn av foreldre med alvorlige psykiske helseproblemer
- Migrasjon og psykiske helse
- Forståelse av egne reaksjoner og hvordan de kan brukes i kontakt med personer med alvorlige psykiske helseproblemer og deres nærmeste
- Midtveisevaluering

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- har avansert kunnskap om hvordan psykose kan oppleves fra et innenfraperspektiv, og konsekvenser for hovedpersonen og hennes nærmeste
- har inngående kunnskap om faser i sykdomsutvikling og tilfriskning
- har inngående kunnskap om traumer og alvorlige psykiske helseproblemer, innenfor ulike kulturelle kontekster
- har inngående kunnskap om alvorlige psykiske helseproblemer som involverer rus
- har inngående kunnskap om situasjonen til barn av foreldre med alvorlige psykiske helseproblemer

Ferdigheter

Kandidaten

- kan kommunisere om psykoseopplevelser med hovedpersonen og hennes nærmeste på en trygg og konstruktiv måte
- kan anvende relasjonskompetansen i et respektfullt samarbeid med mennesker med ulike livsutfordringer

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan reflektere over egne tanker, følelser og reaksjoner for å forstå og forholde seg hensiktsmessig og målrettet i allianseskapende arbeid

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesning
- Undervisning og framlegg i veiledningsgruppe
- Tverrfaglig refleksjon og drøfting i litteraturgruppe
- Framlegg
- E-læring
- Skriftlig gruppeoppgave
- Praksis er en integrert del av studiet og foregår på studentens eget arbeidssted

Obligatoriske aktiviteter

- Krav om nærvær i minst 80 % av undervisning, veiledning og litteraturgruppe
- Framlegg av praksiserfaring i veiledningsgruppa

Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen i gruppe med inntil 4 studenter (skriftlig essay)	Ett semester	Bestått/ikke bestått	100/100

Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Omfang: 5000 ord

Oppgaveteksten presenteres i begynnelsen av emnet. Vurderingsformen er et skriftlig essay som studentene skal jobbe med i løpet av emnets varighet og som skal leveres ved semesterets slutt. Oppgaveteksten legger vekt på kunnskap og analyse/drøfting av sentrale tema i emnet og deres relevans for studentenes spesifikke praksiserfaring og fagfelt.

Modeller og metoder i behandling og oppfølging

Models and Methods in Treatment and Follow-up

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: SEPREPTU9010	Undervisningsspråk: Norsk	Praksisstudier: Ja
Antall studiepoeng: 15	Undervisningssted: Lokalt DPS	*Se punktet Praksis under Arbeids- og undervisningsformer
Tilbys som enkeltemne: Nei	Undervisningstermin: Høst/vår	Studentarbeidsomfang
Emnestatus: Obligatorisk emne	Obligatorisk undervisning: Ja	Undervisningsomfang: 45 timer
Studienivå: Høyere grad		Omfang studentstyrt arbeid: 360 timer
Plassering i studieløpet		Totalt antall studentarbeidstimer: 405 timer
Heltid: Ikke aktuelt		
Deltid: 2. studieår		
Forkunnskapskrav: Bestått eksamen i emnet Forståelse av psykose- og ROP-problematikk.		

Innhold

I dette emnet presenteres kunnskapsbaserte og anerkjente modeller og metoder for behandling og oppfølging, med vekt på psykososiale modeller og betydningen av virksomme relasjoner. Tema knyttet til medikamentell vs. medikamentfri behandling, virkninger og dilemma rundt dette blir også gjennomgått. Gyldiggjøring av erfaringskunnskap vektlegges, og de fleste tema presenteres med erfaringer fra både faglig ståsted og pasient/brukerståsted. Problemstillinger fra praksis behandles i veiledningsgruppe, og drøftes opp mot emnets teoretiske perspektiver.

Hovedtemaer

- Samarbeid med hovedperson og pårørende i ulike faser som hjørnestein i all behandling og oppfølging: Første møte, kriser, langtidsoppfølging, nettverksarbeid
- Dokumenterte og anerkjente modeller for oppsøkende arbeid som ACT, FACT mv.
- Bolig og arbeid som ledd i bedringsprosessen
- Samtidig behandling av psykose og rus
- Anerkjente behandlingsformer og deres plass i et helhetlig og integrert behandlingstilbud: kognitiv terapi, motiverende samtale, psykoterapi, kunnskapsbasert familiesamarbeid, nettverksarbeid, musikkterapi mv.
- Medikamentell behandling, substitusjonsbehandling og medikamentfri behandling
- De enkelte vanedannende stoffer, deres påvirkning av personligheten og stoffenes interaksjon med andre stoffer og medikamenter

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal kandidaten ha følgende læringsutbytte, inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- har inngående kunnskap om hovedperson og pårørende som sentrale aktører i alt samarbeid
- har utdypet kunnskap om betydningen av tidlig oppdagelse og tidlig innsats
- har inngående kunnskap om de viktigste tilnærings- og behandlingsformer, metoder og modeller som er aktuelle for målgruppen, relatert til egen praksis
- har inngående kunnskap i dynamikken og samspillet mellom hovedpersonen, familien og nettverket, og fagpersoner

Ferdigheter

Kandidaten

- kan selvstendig anvende metoder som er aktuelle i eget arbeid, og analysere og underbygge det strategiske perspektivet i valg av intervensjonsformer
- kan analysere dynamikken og samspillet mellom hovedperson, familie og nettverk, og profesjonelt nettverk
- kan etablere og inngå i en konstruktiv og reflektert relasjon til hovedpersonen og sentrale aktører
- kan arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning, og i samarbeid med hovedpersonen og sentrale aktører planlegge kortsiktige og langsiktige behandlings- og oppfølgingstiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan bidra til nytenkning når det gjelder utvikling av behandlings- og oppfølgingstiltak for mennesker med alvorlige psykiske helseproblemer

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesning
- Undervisning og framlegg i veiledningsgruppa
- Tverrfaglig refleksjon og drøfting i litteraturgrupper
- Film og e-læring
- Skriftlig gruppeoppgave
- Praksis er en integrert del av studiet og foregår på studentens eget arbeidssted

Obligatoriske aktiviteter

- Krav om nærvær i minst 80 % av undervisning, veiledning og litteraturgruppe
- Framlegg av praksiserfaring i veiledningsgruppa

Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen i gruppe med inntil 4 studenter (skriftlig oppgave)	Ett semester	A-F	100/100

Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Omfang: 5000 ord

Oppgaveteksten presenteres i begynnelsen av emnet. Vurderingsformen er en skriftlig oppgave som studentene skal jobbe med i løpet av emnets varighet og som skal leveres i etterkant av siste undervisning. Oppgaveteksten legger vekt på kunnskap og analyse/ drøfting av sentrale tema i emnet og deres relevans for studentenes spesifikke praksis og fagfelt.

Tjenestenettverk og samarbeid

Services and Collaboration

Fakta om emnet	Undervisning	Praksis
Emnekode: SEPREPTU9020 Antall studiepoeng: 15 Tilbys som enkeltemne: Nei	Undervisningsspråk: Norsk Undervisningssted: Lokalt DPS Undervisningstermin: Høst/vår	Praksisstudier: Ja *Se punktet Praksis under Arbeids- og undervisningsformer
Emnestatus: Obligatorisk emne Studienivå: Høyere grad	Obligatorisk undervisning: Ja	Studentarbeidsomfang Undervisningsomfang: 45 timer Omfang studentstyrt arbeid: 360 timer Totalt antall studentarbeidstimer: 405 timer
Plassering i studieløpet Heltid: Ikke aktuelt Deltid: 2. studieår		

Forkunnskapskrav: Bestått eksamen i emnet Modeller og metoder i behandling og oppfølging

Innhold

I dette emnet presenteres tema knyttet til tjenestenettverk og samarbeid, inkludert nasjonale og lokale helseplaner, og lovverk som styrer tjenestene. Problemstillinger fra praksis behandles i veiledningsgruppe, og drøftes opp mot emnets teoretiske perspektiver. Eksempler på organisering av tjenester og tiltak søkes fortrinnsvis illustrert med eksempler fra opptaksområdet som studentene arbeider i, og lokale behov for tjenesteutvikling kan dermed synliggjøres og tematiseres.

Hovedtemaer

- Relevante lokale, regionale og nasjonale helseplaner
- Aktuell lovgivning
- Samarbeid på hovedpersonens premisser
- Helsefremmende og forebyggende arbeid, lokalsamfunnets betydning
- Kartlegging av lokale behov for tjenesteutvikling; metoder, eksempler og erfaringer
- Eksempler på bredt anlagte recoveryorienterte tilbud inkludert meningsfulle aktiviteter, gode boligløsninger, differensiert oppfølging, nettverksbygging, familiearbeid og kontinuitet
- Sluttevaluering av studiet
- Veien videre for den enkelte deltaker og for studiekullet som helhet

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon har følgende læringsutbytte i emnet:

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående kunnskap om nærmiljøets betydning for bedring og livskvalitet
- har inngående kunnskap om betydningen av sammenhengende tjenestenettverk på tvers av faggrupper, tjenester og nivåer
- har utdypet kunnskap om egen og andre faggruppers og tjenesters oppgaver og ansvarsområder, og om henvisningsveier lokalt

- kan anvende metoder for kartlegging, dokumentasjon, praksisevaluering og utviklingsarbeid innen fagutvikling og forskning
- har innsikt i betydningen av å vurdere og benytte det beste innen forskning og erfaringskunnskap for å evaluere og forbedre egen og feltets praksis

Ferdigheter

Kandidaten

- kan analysere fenomener og mekanismer i samhandling og samarbeid, og arbeide selvstendig med praktisk problemløsning i et samhandlingsnettverk
- kan bruke relevante metoder for å dokumentere og evaluere praksis

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan anvende oppdaterte kunnskaper til å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og bidra i utviklingsarbeid
- kan kommunisere om problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor feltet alvorlige psykiske lidelser og ruslidelser på en selvstendig måte.
- kan bidra med egne kunnskaper og erfaringer overfor andre fagpersoner og miljøer til videreutvikling av praksis
- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger og bidra til konkrete løsninger

Arbeids- og undervisningsformer

- Forelesning
- Undervisning og framlegg i veiledningsgruppa
- Tverrfaglig refleksjon og drøfting i litteraturgrupper
- Seminar
- Oppgaveskriving
- Praksis er en integreert del av studiet og foregår på studentens eget arbeidssted

Obligatoriske aktiviteter

- Krav om nærvær i minst 80 % av undervisning, veiledning og litteraturgruppe
- Framlegg av praksiserfaring i veiledningsgruppa

Vurderingsordning

Vurderingsform	Varighet	Vurderingsuttrykk	Vekting
Hjemmeeksamen (individuell skriftlig oppgave)	10 dager	A-F	100/100

Utfyllende informasjon om eksamen/vurdering:

Omfang: 4000 ord

Oppgaveteksten gis etter avsluttet emne. Vurderingsformen er en individuell skriftlig oppgave som leveres inn etter 10 dager. Oppgaveteksten legger vekt på kunnskap og analyse/drøfting av sentrale tema i emnet og deres relevans for studentens spesifikke praksis og fagfelt.